

viselkedjenek úgy, mint gyermekek: sétáljanak, kérdezzenek stb. Az áhítatra vonatkozó természetes fogékonyságuk hamarosan szárba szökik. Különösen fontos szerephez jut ennél a nevelésnél a vasárnapra eső ünnepek (húsvét, pünkösd) otthoni előkészítése és fényes ünneplése a családi körben.

Nagyon természetes, hogy ünneplésre nevel a hitoktató is. Megmagyarázza iskolás gyermekeinknek az ünnepek jelentőségét és jelentését, és felkészíti diákjait is örömteljes ünneplésre. Ezzel megerősíti a családban gyakorolt jó szokásokat, esetleg helyesbíti a hibásakat.

Ugyanezt a célt szolgálhatja a vasárnapi szentbeszéd is. A lelkipásztor a fiatal és felnőtt híveknek egyaránt útmutatást ad arra, hogyan hassa át egész életüket a vasárnap öröme és az örök élet reménye.

Felhasznált és ajánlott irodalom:

O. Semmelroth: Gott und Mensch in Begegnung, Frankfurt a. M., 1958. — Ch. Jones—G. Wainright—E. Yarnold: The Study of Liturgy, New York, 1978. — Boda L.: Erkölcsteológia III, Budapest, 1980. — J. H. Emminghaus: Die Messe. Wesen—Gestalt—Vollzug, Wien, 1976. — J. Steiner: Die Messe mitfeiern, Wien, 1979. — J. Di Giacomo: Questions Young People Ask about Jesus and the Church, Chicago, 1976.

Ruzsik Vilmos

MARILLAC SZENT LUJZA ÉS AZ IRGALMAS NŐVÉREK

Párizsban nemrég egy vaskos kötet jelent meg ezzel a címmel: „Histoire de l'Église par elle-même”: az egyház története, amelynek írója saját maga. Maga Jézus Krisztus egyháza mindennapos életével, évszázados küzdelmeivel, hőseinek, szentjeinek emberfeletti áldozatával és mindenekelőtt kegyelmi életével. Szemlélhetjük, hogyan terjed a Krisztustól hozott evangéliumi láng, a szeretet a világ javára ezeken keresztül az egymást követő századokon át.

De Paul Szent Vince (1581–1660) evangéliumi személyisége uralkodik az egész 17. századon — jegyzi meg Jacques Loew a könyvben. Az igazi katolikus reform hivatott mestere lett Franciaországban és műveinek terjedésével az egész világon. 1619-ben a gályarabok testi-lelki gondozását veszi magára, akiknek nyomorát tapasztalatból ismerte. Elindítja a fiatal papok lelki és szellemi képzését; létrejönnek a szemináriumok, a felszentelendők lelkigyakorlatai és a híres keddi konferenciák, ahol a papok színe-java nyer továbbképzést. 1625-ben a Misszióspapok Társasága (azaristák) Szt. Vincével az élén az egyszerű falusi népnek hirdeti az evangéliumot népmissziókban. 1633-ban kezét a legégetőbb pontra teszi: Az általánossá vált emberi nyomor jankiáltása hangzik mindenünnen, és érzékeny papi szíve belésajdul. Már előbb is, de főleg ebben az évben sikerül mozgósítania a női lélek áldozatkészségének hihetetlenül nagy energiáit a szegények érdekében a szeretet apostolkodására.

Az arisztokrata és polgári családok asszonyai voltak az elsők. Chatillon-les-Dombes Lyon környékbeli plébánia nevéhez fűződik a plébános, de Paul Vince első alapítása. Meglátogat egy családot, amelynek minden tagja ágyban fekvő beteg, a helyzet valóban siralmas. Vasárnapi beszédében felhívja rá a hívek figyelmét. Délután, mikor maga is elindul felkeresésükre, látja, hogy sokan már visszafelé jönnek üres kosarakkal, mások meg odafele tartanak ajándékaikkal. Odaérve látja, hogy el vannak halmozva étellemmel, de egy hét múlva talán már senki sem gondol rájuk. Mennyi jószág az emberek szívében, – de a cselekvést meg kell szervezni. Így születik meg az ún. „Szeretethölgyek” Társasága. Jóságos családanyák kötelezik magukat az ínségben szenvedők rendszeres látogatására és gondozására. Vince szabályokat ad nekik, lelkiileg képzí, felkészíti őket oktatásaival. Igyekszik minden plébánia számára megalakítani a csoportot, egyházi jóváhagyást, kegyelmi ajándékokat szerez nekik. Külön fejezetet érdemelne a hőstörténet, az egyre sokasodó plébániai egyesületek és a bennük emberfeletti áldozatokkal működő hölgyek útja nemcsak a fővárosban, de szinte az egész országban, sőt annak határain is túl. Ma 750 000 tagja van „az eddig legjelentősebb nemzetközi szeretetműnek” (vö. a róluk legújabbban megjelent könyvet: *La Charité Silencieuse – Zajtalan szeretet –*, Fêtes et Saisons, Párizs 1983).

A szenvedő Krisztus szolgálata az ínségeseiben nagy sikerrel megindult, de nem minden nehézség és zökkenő nélkül. A hivatalok akadékoskodása volt az egyik. Azonkívül nem minden szeretethölgy tudott Condé hercegnőjének nyomába lépni, aki 80 lépcsőt megjárva jutott fel a beteg szobájába, egy nap felkeresett vagy 25 szegénylakást, és térdig sárosan érkezett vissza... A férfiek közül sem mindegyik egyezett bele, hogy feleségük a pestises betegek ágyához közeledjék. Így számos hölgy személyzetén keresztül akart megfelelni kötelezettségének. A szolgálak azonban nem mindig mutatkoztak alkalmasnak erre. Innen adódtak aztán a hiányosságok, amelyeket Szt. Vince észlelt, főleg a fővárosi szeretetművek működésében. Hogyan lehetne ezen segíteni? – volt az egyre égetőbb kérdés.

A falusi missziók során számtalanszor találkozott jámbor, istenfélő leánnyal. Sokan szívesen fordítottak volna hátat a világnak, hogy Isten szolgálatára szenteljék életüket, de hiányzott a szeretetnél megkívánt hozomány. Nem állhatnának be ezek a fiatalok a szegények szolgálatába Isten szeretetéből a szeretethölgyek irányítása alatt? Érelte magában ezt a gondolatot, és kezdte magát elszánni a cselekvésre. A fiatal falusi leányok egymás után érkeztek Isten hívó szavára és Vince úr biztatására, aki kezdte őket elhelyezni a Párizsban működő plébániai szeretetegyleteknél, főleg a St. Nicolas-du-Chardonnet plébánián, ahol a vezető de Marillac Lujza (1591–1660) volt, a leghűségesebb segítő, akit özvegysége idején mint a szentéletű „Le Gras kisasszonyt” emlegettek. Ő volt az isteni gondviselés rendelkezéséből arra hivatva, hogy az Irgalmas Nővérek születő társaságának anyja legyen.

De Marillac Lajos, Ferrière és Villiers urának leánya 1591. aug. 12-én született. Főúri származása ellenére a szegények jövődjő anyja csaknem bölcsőjé-től, zsenge korától kezdve átment az árvaság és nélkülözés minden formáján, s ezen kívűl a lelki sötétség éjszakáin is. Gyermekkorától a szigorú szerzetesi élet után vágyódik. Az Isten szolgája, akinek lelkét feltárja, mást javasol. Férjhez kell menni. Tizenhárom évig tart házasa léte. Hűséggel szolgálja férjét, fiúgyermekét sok gondnal, odaadással és az anyai szeretet melegével neveli.

Mikor Szt. Vince irányítása alá került, előzőleg már részesült Szalézi Szt. Ferenc, majd Msgr. Camus belley-i püspök lelkivezetésében. Sok tökéletlenséggel terhelve érkezett és a kétségek éjszakájának közepén.

1623 áldozócsütörtökén — írja maga Lujza anya — nagy lelki letörtségen mentem át, amely tartott egészen Pünkösdig. Az a gondolat emésztett, elhagyjam-e a férjemet, ami régi vágyam volt, hogy így első fogadalmam legyen megvalósítható, vagyis szabadabban szolgálhassam Istenet és felebarátaimat. Ezenkívűl kétségem támadt, hogy ez a görcsös ragaszkodás lelkivezetőmhöz nem kötelez-e arra, hogy otthagyjam és másikat keressek. Végűl pedig a legszörnyűbb kísértés szakadt rám: kételkedtem a lélek halhatatlanságában... Kétségek, amelyek végűl is odáig sodortak, hogy ne higgyek Istenben. Ez a hármass bizonytalanság elképzelhetetlen szenvedést okozott lelkemben.

A fény azonban felragyogott az agyongyötört lélek fölött:

Pünkösöd napján, mikor a Szent Miklós templomban misét hallgattam, egyszerre csak egy benső hang tudomásomra adta, hogy férjemmel kell maradnom, és hogy majd eljőn az idő, amikor a körűlmények úgy alakulnak, hogy szegénységi, tisztasági és engedelmisségi fogadalmat tehetek egy Társaságban, ahol más szeműyek is ugyanezt teszik. Megértettem akkor, hogy olyan hely az, ahol sokat tehetek felebarátalmért; de sehogy sem értettem, miként lesz ez megvalósítható, mivel sok népet láttam ott ki-be özönlenni. A lelkivezetőre vonatkozólag pedig azt a feleletet kaptam, hogy maradjak nyugodtan, és Isten majd ad egyet, akit — úgy tűnt nekem — láttam is. Visszatetszést éreztem elfogadására, de végűl is beleegyeztem. Azt éreztem, hogy ez a változás nem hamarosan fog történni. A harmadik gyötőrő érzés is eloszlott, és szilárd biztonság lépett helyébe; éreztem lelkem mélyén, hogy maga az Isten mondta nekem mindezeket, amiket leírtam, és hogy ha egyszer van Isten, nincs miért kételkednem.

Lujza úgy jött ki ebből a vértanúságból, mint aki egy második keresztségben tisztult meg, tündökölvé, erősen és sokkal vidámabban. 1623 telén Camus püspök nem tudott elmenni Párizsba, mint ahogy szokta, és elkűldte lelki gyermekét Vincéhez, a gályák lelkészéhez. Mindketten kölcsönös idegenkedést éreztek egymás iránt: Lujza, mivel az atya falusiasnak, csizolatlannak tűnt fel neki és egy kicsit szomorúnak; Vince meg a szegényekkel volt elfoglalva, és nem volt ínyére előkelő hölgyekkel foglalkozni.

Nem sokáig késett azonban a felfedezés. Lujza rájött, hogy az okosságnak, bölcsességnek és józan ítéletnek mennyi kincse rejlik az új lelkivezetőben. Vince is felfedezte, milyen főnséges szerepet tölthet majd be új lelki gyermeke a szeretet műveiben a rászoruló nagy javára.

Minden tehetségét fel kellett használnia tökéletlenségeinek lefaragására, az életszentség felé való nyugtalan és heves törtetésének mérséklésére és főleg lelkiismerete túlságos féltékenységének és aggályosságának orvoslására. A bölcsesség, nyugalom és józan érzék eszközeivel vezette át ezen a nehéz iskolán. Leggyakoribb tanácsai: „Higgadt és nyugodt lelkiállapot, engedelmeség, bizalom, és nem utolsó sorban türelmes kivárása annak, hogy tisztán megjelenjék Istennek szent és imálandó akarata.“

Hosszú és türelmes képzési időszak volt ez: négy évig tartott, és újabb három éves gyakorlat követte, hogy kialakuljon az az életforma, amire később leányait kellett megtanítania. Mindez a hármas elv irányítása alatt, ami gyökere, veleje és tengelye a vincés aszketikának: „Szeretni Istent kezűnk munkájával és arcunk verejtékével. — Jézus Krisztust látni a szenvedő felebarátságban, szeretve és szolgálva Urunkat mindegyikben és mindegyiket Urunkban. — Soha elébe nem vágni az isteni Gondviselésnek, hanem türelmesen kívárni parancsát.“

Így lett de Marillac Lujza egyik legbuzgóbb szervezője a szeretetműveknek, amikor annak ideje elérkezett. Ekkor már özvegy, és fogadalmat tett, hogy úgy is marad. Férje, Le Gras Antal 1625. dec. 21-én költözött az örökkévalóságba. Nagy türelemmel ápolta több mint két éven át; jámborságával és imáival elérte, hogy a beteg nagy békében fejezte be életét.

Mint láttuk, eleinte húzódozott a felelősségvállalástól. Vincének erős kézzel kellett őt a szeretetművek felé irányítania. 1629-ig nagyon szerény eredménnyel. Eleinte csak ruhát kér a rászorulóknak számára. Barátnőjével, Isabel de Fay-val gyűjtik és osztogatják. (Lujza első társai, barátnői külön tanulmányt érdemelnének!) Lassan rászánta magát, hogy látogassa a missziók nyomán felkutatott szegényeket és testi-lelki bajaikon segítsen, de ideje jó részét inkább imában töltötte. Egyszerre a kegyelem bevilágított lelkébe. Nagy elhatározás lett az eredménye: Egész életét visszavonhatóanul a szegényeknek szenteli. Ekkor írja neki Szt. Vince: „Végre, nagyabecsült Asszonyom! Nagy örömmel hagyom jóvá ezt az elhatározást. Miért ne, mikor maga az Úr Krisztus adta ezt Önnek. Járuljon holnap a szentáldozáshoz, vizsgálja meg hibáit elhatározásának szellemben.“

Három éves felkészülés után ez a „bátor asszony“ — ahogy Vince őt nevezni szokta — elindult a hősi szeretet útján. Első útja Montmirail-ba vitte 1629 májusában. Magával vitt egy szabálykönyvet és egy tanulmányt Vincétől arra vonatkozólag, hogyan kell alapítani, szervezni és látogatni egy szeretetművet. Megáldozott, meghallgatta lelkiatyja tanácsait, vette áldását és felült a kocsira, amely tele volt ruhával, orvossággal, élelemmel. Egy szolgálány kísérte. Ebben a hónapban kelt az a megindító levél, amely így kezdődik: „Menjen tehát, Asszonyom, a mi Urunk nevében, aki küldi. Kérem az Ő isteni jószágát, hogy legyen Őnnel mindenkor, és legyen vígasza ezen a nehéz úton!“ „Az Üdvözítő

missziós életének példája áll előttünk annak végnélküli áldozatával, és mindez csak Óérte fog történni!”

Így járta be Lujza a párizsi egyházmegyét, Beauvais, Senlis, Soissons, Meaux, Chartres városát és egyéb helységeket. A telet inkább Párizsban töltötte, látogatva a plébánia szegényeit. Nehéz lenne nyomon kísérni útjait. Csak a gyakori levélváltás lelkivezetőjével ad némi tájékoztatást. „Világosan mondja meg – írja neki Vince –, hogy tüdeje vajon bírja-e a sok beszédet, és feje nem fáj-e bele annyi zajba, gondba és zűrzavarba.”

Milyen lehetett egy-egy ilyen „kiszállás”, néhány példából elképzelhetjük. Beauvais városában pl. a kéregetők mint a hangyák lepték el az utcákat, tereket, kapukat és templomokat, inkább követelve, mint kérve. A város a missziósok általános főnökéhez, Vince úrhoz fordult, hogy csináljon rendet. Szentünk felment a szöszékre, onnan magyarázta az egybegyűlt hívőknek a szeretetegyletek szervezési módját, működését és előnyeit. Örömmel látta, hogyan iratkozik fel mintegy 300 asszony és leány a szeretet gyakorlására Lujza anyánál. Elosztotta őket 18 plébániára, amelyeknek már megvolt a saját egylete. A várost magát felosztotta hat kerületre. Megindult a szervezett szegénygondozás. Mindenki fellélegzett, a város visszanyerte régi egészséges képét.

Csakhogy nem minden ment könnyen. A király helytartója pl. panaszlevelet írt bizonyos Vince pap ellen, aki mintegy két hete érkezett ebbe a városba, és lebecsülve minden királyi tekintélyt, anélkül, hogy a város hivatalos embe-reivel tárgyalt volna, összegyűjtött nagyszámú nőt de Marillac asszonnyal, mindenféle korú és rangú személyből, rábeszélve őket, hogy iratkozzanak be valami egyesületbe, aminek ő maga adta a szeretetegylet nevet. Körüljárnak minden héten, pénzt gyűjtenek. Élén jár az említett Vince pap és vele együtt mintegy háromezres nő. Gyakran egybegyűlnek, hogy hallgassák vezetőjüket. Ilyen tevékenységet nem lehet tovább tűrni. — A kivizsgálás azonban elmaradt, és a feljelentés ott ragadt a túlbuzgó hivatalnok fiókjában. Látta ugyanis, hogyan változik meg a város képe néhány hét alatt ennek a merész és ugyanakkor alázatos papnak tevékenysége nyomán. Ez történt 1629 tavaszán.

Néha meg a plébánosok ellenkezésébe ütközött. Ez történt pl. Villepreux-ben. Szt. Vince elküldte Lujza anyát, kérjen bocsánatot. Vissza kell térni, ha ez a plébános akarata. „Ez az alázatos alávetettség többet ér Isten előtt, mint az a jó, amit ott tehetne. Egy szép gyémánt többet ér, mint egy kőhegy. Egy készséges engedelmesség és megalázkodás többet, mint minden szeretet- cselekedet.”

Óvja attól is, nehogy a népszerűség elkapassa. „Isten Fiáért mindent el kell fogadnunk! Egy igazán alázatos lélek törekszik magát megalázni, akár dicsőségben, akár megvetésben, lebecsülésben van része. Úgy dolgozik, mint a méhek: összegyűjtik a virágport a harmatcseppek alól, akár örömrre, akár róz-szára hullanak.”

Beauvais-ban búcsúszakor óriási tömeg örömrivalgás között kíséri kocsját. Egy kislány a kocsikerekek alá kerül. Csaknem gyász lett a nagy örömből. Lujza égre emeli kezét, és nagy kiáltással folyamodik Istenhez. A gyermeket teljes épségben emelik ki a kocsi alól.

Vince úr időnként egybegyűjti leányait. Elmékedés, olvasmányok, napirend szerinti élet, előkészület a jó életgyónásra és egyáltalán egész életünknek örök célunk, az Isten felé való irányítása voltak azok a visszatérő gyakorlatok, amikkel művelte, előkészítette a talajt – maga sem tudta, hogy mire: amit éppen az isteni gondviselés akar . . . Lujza anya, amint így együtt látta Vince úr előtt ezeket a minden áldozatra kész jólelkű falusi leányokat, úgy érezte lelkében, ezek azok, akiket Isten Lelke ígért neki még 1623 pünkösdjén. Ekkor azonban még egyikük sem mert gondolni alapításra. 1633 májusában azt írja Vince úr, hogy „szíve még nincs eléggé megvilágosítva”, mitévő legyen. Egy legyőzhetetlennek látszó akadály áll előtte. Ezért Lujza anyát is csak türelemre, imádságra és a gondviselő Istenre való hagyatkozásra inti.

Minden kísértéssel szemben, ami lelkében támadt és elhamarkodott cselekvésre késztet, újítsa fel inkább visszavonhatatlan elhatározását, hogy életét a szegények szolgálatára szenteli Isten szeretetéből . . . Kövesse egyelőre azt, amire Isten meghívta: vagyis a mi Urunk rejtett életének utánzását! Távol a test és vér, az emberi okosság és akarat sugallatainak követésétől, hagyja cselekedni az Istent. Csak Benne legyen bizalma, és meg fogja látni az Ő terveinek megvalósulását . . . Mivel néha úgy látszik, hogy a jó, aminek elérésén fáradozunk, az Isten ügye; aztán rájövünk, hogy nem mindig az . . . Isten országába béke a Szentlélekben! Ő lesz az Úr, ha szívében béke lesz. Ezzel tisztelt legjobban a béke és a szeretet Istenét, ha teljesen Őreá hagyja magát.

Mi volt ez a legyőzhetetlennek látszó akadály? Női szerzetesrend és ugyanakkor az utcákon és magánházakban való jövés-menés szabadsága akkor teljesen összeegyeztethetetlen fogalmak voltak. Nem is lehetett elképzelni, hogyan törhető meg ez a begyökerezett hagyományos felfogás. Szerzetesnő és a klauzúrában élő elzártság ugyanazt jelentette. Minden más elképzelés tehát megvalósíthatatlan! Nemcsak a felelős egyházi vezetők felháborodott tiltakozásától, de maguknak a hívőknek megbotránkozásától is egyaránt lehetett tartani. Bérulle bíborosnak, Vince lelkivezetőjének viselkedése volt a legcsattanósabb bizonyíték.

De Paul Vince mégis egy csapásra összetörte a megszokott formákat. Leányai nem lesznek szerzetesnők. Nem lesz cellájuk, sem fátyoluk, sem védőrácsuk. Lakóhelyük nem kolostor lesz, hanem egyszerű ház. Főnöknőjük neve szolgálónővér lesz, a nővérek pedig „a szeretet leányai.” Tudniok kell, hogy nem szerzetesnők, mivel ez nem egyeztethető össze feladataikkal.

Íme a születő intézmény klasszikus jellemzése Szt. Vince ajkáról: „Kolostoruk a betegek hajléka lesz, lakásuk a szolgálónővér háza vagy egy bérelt szoba. Kápolnájuk a plébániatemplom, folyosójuk a város utcái. Klauzúrájuk a szent engedelmisség, amelynek értelmében csak oda mennek, ahová a sze-

gények vagy betegek szolgálatára küldik őket. Rácsuk az istenfélelem; fátyoluk a szerénység; fogadalmuk, amely biztosítja hűségüket hivatásukban, az Isten gondviselésére való hagyatkozás; ünnepélyes ígéretük pedig Istennek tett ön-feláldozásuk, amit kezébe helyeztek, mikor elvállalták azt, ami nagyon nehéz, de szemében a legértékesebb: az Ő szolgálatát a szegényekben és betegekben."

Vince úr vonakodása, amikor egyszer felismerte Isten akaratát, egyszerre törhetetlen elszántsággá lett. 1633 novemberében azt írja Lujzának, hogy „ör-angyalaik összebeszéltek, mert mindkettőjüknek ugyanazt sugallják“, és a kö-zeli megbeszélésig még buzgóbb imára kéri. Az alapítás nagy napja november 29-én érkezett el. A Szeretet Leányainak társasága megkezdte életét. Egy kisebb közösséget válogattak ki a már ismert leányokból, és Vince úr Lujza vezetésére bízta őket.

A nővérek kissé keményített fehér fejkendői (akkori falusi viselet) egyre sokasodtak. Aznap elkezdett gurulni az a kis hólabda – Szt. Vince szerencsés hasonlata –, amelyik néhány év leforgása alatt oly nagy lett, hogy maga a Szent nem hitt a szemének. „Isten gondolt rá, leányaim, mihelytünk. Őt kell tehát Társaságtok alkotójának neveznünk; és valóban az is, sokkal inkább, mint bárki más.“

A vincés elgondolás szerint a szeretetnek két karja van. Az egyik előkészíti, a másik szétosztja a segítséget. Az első munkát a Szeretethölgyek végzik, a másodikat az Irgalmas Nővérek Társasága. Még Szt. Lujza életében mindenfelé az országban, sőt messze annak határain túl terjedt a működésük. (Ötven és fél ezernél is többen voltak már századunk ötvenes éveiben; ma, alapításuk 350 éves jubileumán, mintegy 36 000 a számuk.) Semmiféle munkától nem riadnak vissza, akár betegek ápolásáról, elhagyott gyermekek felkarolásáról, akár a szegények oktatásáról, koldusok táplálásáról, hajléktalanok befogadásáról, rokkantak és testi hibában szenvedők segítségéről van szó. Ott járnak a sebesült katonák között, a börtönök lakóinál, az elmeogyógyintézetekben, mentik a veszélyben forgókat, vigasztalják az elhagyatottakat, előkészítik nagy útjukra a haldoklókat; és ha van még ezen kívül az emberi ínségnek és nyomornak valami formája, egyik sem ismeretlen előttük. A nagy karmester, Szt. Vince és leghűségesebb segítőtje, Szt. Lujza alapján hirdetik életükkel: „Krisztus szeretete sürget minket!“ (2Kor 5,14.)

Lujza anya életáldozatának dicsőséges fináléja azonban rohamosan közeledett. Szt. Vince úgyis élő csodának tartja, hogy ezzel a törékeny szervezettel, sok betegeskedéssel hogyan létezhetik még; a természet rendje szerint már tíz éve halottnak kellene lennie... És ő áll az emberfeletti áldozatokkal teli emésztő munkában, az Irgalmas Nővérek élén 27 éven keresztül. – 1660 februárjában kimerülten esik össze. A vég közeledik. Szeretné még hallani nagy lelkivezetőjének utolsó szavait. Vince egyik misszióspapját küldi hozzá. Leányai zokogva gyűlnek halálos ágya köré. Ő még egyszer és utoljára lelkükre köti

örökségül a szegények szeretetét. Kéri az utolsó útra felkészítő szentségeket, s lelke megnyugszik. Buzdítja a nővéreket, tartsanak ki szent hivatásukban, egymás szeretetében, Jézus Krisztus követésében és végül Szűz Mária különös tisztületében és gyengéd gyermeki szeretetében. Így hunyta le szemét 1660. márc. 15-én, 69 éves korában.

Krisztus, az ítélő Bíró, aki egyedül a szeretet törvényét tartja mérceként szeme előtt, milyen tárt karokkal fogadhatta! A közbenjárására történt csodák éreztetnek valamit ebből... Az Egyház is örömmel vette ezt tudomásul, mikor XV. Benedek boldoggá, XI. Pius pedig szentté avatta; tiszteletre és példaképül állították az üdvösségre törekvő hívők szeme elé.

AZ ÉRTÉKESEN TOLTOTT VASÁRNAP TÍZPARANCSOLATA

- + Kezdjük el az ünnepet megelőző este ősi keresztény szokás szerint. Zene, olvasás, játék, a szokottnál kissé ünnepélyesebb vacsora jellemezze a szombatot.
- + Vasárnapra tegyünk félre minden kenyérkereső munkát: a cél a felüdülés legyen.
- + A szentmise az egész nap hangulatát megadja.
- + Forduljunk e napon mások felé, szerezzünk másoknak örömet, s adjunk tovább valamit saját lelki derűnkéből.
- + A zsidó közmondás szerint: „Bűn, ha valaki ünnepnapon szomorú!” Ezért vigasztaljunk, beteget látogassunk, és örüljünk, ha örülhetünk.
- + Tartóztassuk meg magunkat az epés kritikától. A vasárnap legyen a pozitívumok napja, amikor csak a jó felé állunk nyitottan.
- + Keressük az emberi közösséget, ne húzódjunk vissza magányunkba. Gondjainkat hagyjuk a hétköznapokra. Közös asztal, baráti kör, kirándulás, játék: ennek ideje a vasárnap.
- + Legyen időnk a csendes imára is, amikor a mennyei Atyával találkozunk, és megbeszéljük vele hetünket.
- + A rendkívüliségek halmozása általában nem szerencsés eltöltése a vasárnapnak. Sokkal többet ér másokért tenni valamit.
- + Mi oltja ki az ünnep békés hangulatát? A hajsza és a mértéktelenség, ami nemcsak az evésre-ivásra vonatkozik, hanem a szórakozások halmozására is. A vasárnap célja nem az, hogy agyonverjük az időt, hanem hogy feltöltődjünk.